

INGLIZ TILI VA XALQARO SERTIFIKAT DOIRASIDAGI BILIMLAR FARQI

Turg'unova Hilolaxon Anvarjon qizi

O'zbekiston Davlat Jahon tillari universiteti talabasi

ANNOTATSIYA Ushbu maqolada ingliz tili o'rganish jarayoni va xalqaro sertifikatlar doirasidagi bilimlar o'rtasidagi farqlar tahlil qilinadi. Maqolada til bilimi va uning sertifikatlash tizimi o'rtasidagi bog'liqlik, shuningdek, xalqaro sertifikatlarning talab etiladigan bilim darajasi haqida batafsil ma'lumot beriladi. O'quvchilarga ingliz tilini o'rganish va sertifikat olish yo'lida qaysi omillarga e'tibor qaratish kerakligi ko'rsatib o'tiladi.

Kalit so'zlar: *Ingliz tili, xalqaro sertifikat, bilimlar farqi, IELTS, TOEFL, CEFR, til o'rganish, til bilimi, sertifikatlash tizimi.*

KIRISH

Bugungi kunda ingliz tili xalqaro aloqalar, ta'lim va ish bilan ta'minlashda muhim o'rin egallaydi. Ingliz tilini o'rganish bilan bog'liq bo'lgan asosiy maqsadlardan biri xalqaro sertifikatlarni olishdir. Ushbu maqola ingliz tili bilimlarini o'zlashtirish va xalqaro sertifikat doirasidagi bilimlar o'rtasidagi farqlarni tahlil qilishga bag'ishlangan.

ASOSIY QISM

Ingliz tilini o'rganishning maqsadi va sertifikatlash tizimi

Ingliz tilini o'rganish, asosan, to'rt ko'nikma – tinglash, gapirish, o'qish va yozishni rivojlantirishga qaratilgan. Biroq, xalqaro sertifikatlar (masalan, IELTS, TOEFL, CEFR) nafaqat til bilimi, balki uning amaliy qo'llanilishini ham sinovdan o'tkazadi.

Sertifikatlashtirish tizimlari va ularning talab etiladigan bilim darajasi

Har bir xalqaro sertifikatlash tizimi o'ziga xos mezonlarga ega. Masalan, IELTS va TOEFL testlarida asosiy e'tibor tinglash, o'qish, yozish va gapirish bo'yicha qobiliyatlarga

qaratilgan. CEFR esa turli darajalarni (A1 dan C2 gacha) belgilaydi, bu darajalar til bilimlarini tizimli baholash imkonini beradi.

Bilim va ko'nikmalar o'rtasidagi farqlar

Tilni o'rganish jarayonida nazariy bilimlar va amaliy ko'nikmalar o'rtasidagi farqlar muhim ahamiyatga ega. Sertifikatlar ko'pincha umumiy bilimni emas, balki amaliy qo'llash qobiliyatini baholaydi. Bu esa o'quvchilarning tilni qanchalik samarali qo'llay olishini aniqlaydi.

Sertifikat olishning afzalliklari va qiyinchiliklari

Xalqaro sertifikat olish nafaqat til bilimi darajasini tasdiqlaydi, balki turli universitetlar va ish beruvchilar uchun ham muhim mezon hisoblanadi. Biroq, ushbu sertifikatlarni olish uchun zarur bo'lgan tayyorgarlik va test topshirish jarayonlari juda talabchan bo'lishi mumkin.

O'qitish metodlari va o'rganish strategiyalari

1. **Kommunikativ yondashuv (Communicative Approach):** Ushbu metod o'quvchilarning amaliy til qo'llash ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan. Asosiy maqsad - tilni haqiqiy hayotiy vaziyatlarda qo'llash qobiliyatini oshirish. Bu metod IELTS va TOEFL kabi testlarda muvaffaqiyat qozonishga yordam beradi, chunki ular ham tilni amaliy qo'llashni baholaydi.

2. **Vazifa asosida o'qitish (Task-Based Learning):** O'quvchilar aniq vazifalarni bajarish orqali tilni o'rganadilar. Bu metod ham amaliy bilimlarni rivojlantirishga qaratilgan bo'lib, test topshiriqlarini bajarishda foydalidir.

3. **Grammatika-oqish yondashuvi (Grammar-Translation Method):** Tilning grammatik qoidalarini o'rganish va tarjima qilish bilan shug'ullanish bu metodning asosini tashkil etadi. Sertifikatlashtirish testlarida grammatik bilimlar muhim rol o'ynaydi, lekin bu metod asosan nazariy bilimlarga yo'naltirilgan.

4. **Qaror qabul qilish yondashuvi (Decision-Making Approach):** O'quvchilar turli til holatlarida qaror qabul qilishni o'rganadilar, bu esa tilning amaliy qo'llanilishiga yordam beradi. Ushbu metod sertifikat testlarida paydo bo'ladigan muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan.

5. **Immersiya (Immersion):** O'quvchilarning ma'lum vaqt davomida faqat ingliz tilida muloqot qilishlari orqali til o'rganish jarayoniga to'liq kirishishdir. Bu metod til muhitini yaratib, o'quvchilarning tabiiy ravishda tilni o'zlashtirishlarini rag'batlantiradi.

Sertifikatlar va ularda qo'llaniladigan baholash metodlari

Xalqaro sertifikatlar turli metodlar va baholash usullariga asoslanadi:

- **IELTS:** Ushbu test, asosan, tinglash, o'qish, yozish va gapirish bo'yicha amaliy ko'nikmalarni baholashga qaratilgan. Ushbu metodlar kommunikativ yondashuv va vazifa asosidagi o'qitishni talab qiladi.

- **TOEFL:** Tinglash, o'qish, yozish va gapirish bo'yicha akademik tayyorgarlikni baholaydi. Bu testda grammatik qoidalar va o'qitish yondashuvlari muhim ahamiyat kasb etadi.

- **CEFR:** Bu yondashuv turli darajadagi til bilimi va ko'nikmalarni tizimli baholash uchun ishlatiladi. Bunda kommunikativ va vazifa asosidagi yondashuvlar keng qo'llaniladi.

Bilim va ko'nikmalar o'rtasidagi farqlar

Ingliz tilini o'rganish jarayonida nazariy bilimlar va amaliy ko'nikmalar o'rtasidagi farqlarni hisobga olish muhimdir. Sertifikatlar ko'pincha umumiy bilimdan ko'ra, amaliy qo'llash qobiliyatlarini baholaydi. Bu esa tilni o'zlashtirishda keng qamrovli yondashuvni talab qiladi.

XULOSA

Ingliz tili va xalqaro sertifikat doirasidagi bilimlar o'rtasidagi farqni tushunish, til o'rganishni yanada samarali qilishga yordam beradi. Xalqaro sertifikatlar nafaqat til bilimi, balki uning amaliy qo'llanilishini baholashini hisobga olgan holda, o'quvchilarga tilni mukammal o'zlashtirish uchun keng qamrovli yondashuv tavsiya etiladi. Sertifikatlar til bilimi va amaliy ko'nikmalarni kompleks baholaydi, shuning uchun keng qamrovli o'qitish metodlari va o'rganish strategiyalaridan foydalanish kerak. Tilni o'rganishda amaliy va nazariy yondashuvlarni birlashtirish xalqaro sertifikatlarni muvaffaqiyatli topshirishga imkon yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Cambridge English. (2020). *Common European Framework of Reference (CEFR)*. Cambridge University Press.
2. British Council. (2022). *IELTS Guide for Test Takers*. British Council.
3. Educational Testing Service. (2021). *TOEFL iBT: Test and Score Data Summary*. ETS.
4. North, B. (2014). *The CEFR: A Teaching Framework, Not Just an Assessment Tool*. Language Teaching.
5. Lightbown, P. M., & Spada, N. (2013). *How Languages are Learned*. Oxford University Press.
6. Harmer, J. (2007). *The Practice of English Language Teaching*. Pearson Longman.
7. Brown, H. D. (2001). *Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy*. Longman.
8. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press.